

Yrd. Doç. Dr. Safiye Nur BAĞRIAÇIK

**ÜRETİM VE İŞ SIRLARININ
KORUNMASI
(Özellikle Haksız Rekabet Hukuku Açısından)**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1
KONUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	3
METOD.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM SIR KAVRAMI, ÜRETİM VE İŞ SIRRI İLE BENZER KAVRAMLARLA İLİŞKİSİ

I. SIR.....	5
A. Tarihçe.....	5
B. Tanım.....	6
C. Kurucu Unsurları.....	7
1. Gizli Bilgi Olması.....	7
2. Gizli Tutma İradesi.....	8
3. Sır Sahibinin Menfaatinin Bulunması.....	10

4. Gerçeklik	11
D. Türleri	11
1. Mutlak Sır	12
2. Nisbi Sır	12
E. Sır Niteliğinin Ortadan Kalkması.....	13
1. Kamuya Açıklanması.....	13
2. İlgilinin Rızası.....	14
3. Tersine Mühendislik (Reverse Engineering)	15
II. ÜRETİM SIRRI	16
III. İŞ SIRRI	18
IV. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA ÜRETİM VE İŞ SIRRI KAVRAMI	20
A. ULUSAL HUKUKLARDA.....	20
1. Amerika Birleşik Devletleri.....	20
2. İngiltere.....	24
3. Almanya.....	25
4. İsviçre	27
5. Avrupa Birliği	28
B. ULUSLARARASI DÜZENLEMELERDE	30
1. Paris Sözleşmesi.....	30
2. TRIPS	30
3. UTSA	33
4. NAFTA	34
5. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	35
V. BENZER KAVRAMLARDAN AYIRT EDİLMESİ	37
A. Ticari Sırdan Ayırt Edilmesi.....	37
1. Tanım	37
2. Kapsamı	39
B. Ortaklık Sırrından Ayırt Edilmesi	43
1. Tanım	43
2. Kapsamı	44

C. Banka Sırrından Ayırt Edilmesi.....	45
1. Tanım	45
2. Kapsamı	47
D. Müşteri Sırrından Ayırt Edilmesi.....	48
1. Tanım	48
2. Kapsamı	49
E. Meslek Sırrından Ayırt Edilmesi	50
1. Tanım	50
2. Kapsamı	50
F. Know-How'dan Ayırt Edilmesi	53
1. Tanım	53
2. Kapsamı	53
VI. TÜRK HUKUKUNDA ÜRETİM VE İŞ SIRRI KAVRAMLARINDA TEMEL DÜZENLEMELER.....	55
A. Yürürlükteki Hukuktaki Temel Düzenlemeler	55
1. Anayasa	55
2. Türk Medeni Kanunu.....	56
3. Türk Ticaret Kanunu	58
4. Türk Borçlar Kanunu.....	58
5. İş Kanunu	59
6. Bankacılık Kanunu:	59
7. Sınai Mülkiyet Kanunu	59
8. Bilgi Edinme Kanunu.....	62
9. Türk Ceza Kanunu.....	64
10. Vergi Usul Kanunu	64
11. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu:	67
B. Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı Hakkında Kanun Tasarısı.....	68

İKİNCİ BÖLÜM

ÜRETİM VE İŞ SIRRINDA HAKSIZ REKABET

I. GENEL OLARAK HAKSIZ REKABET	71
A. Kavram	71
B. Unsurlar	72
1. Rekabetin Varlığı.....	72
2. Rekabetin Rakipler veya Tedarik Edenlerle Müşteriler Arasında Olması	72
3. Rekabetin Aldatıcı veya Dürüstlük Kuralına Aykırı Eylem veya Ticari Uygulamalar	73
4. Zarar veya Zarar Tehlikesinin Varlığı.....	73
5. İlliyet Bağı	74
II. ÜRETİM VE İŞ SIRRININ HAKSIZ REKABETTEN KORUNMASI.....	75
A. Sözleşme Bulunmaması Halinde Koruma	75
B. Sözleşme Öncesi Koruma.....	75
C. Sözleşme İlişkisinden Kaynaklanan Koruma.....	78
1. Sözleşmenin Kurulması ve Varlığı Sırasında.....	78
a. Hizmet Sözleşmesi	78
b. Vekâlet Sözleşmesi	81
c. Know-How Sözleşmesi.....	82
d. Franchise Sözleşmesi	84
e. Tek Satıcılık Sözleşmesi	87
f. Lisans Sözleşmesi	88
g. Pazarlamacılık Sözleşmesi.....	90
2. Rekabet Yasağı Hali	90
a. Dürüstlük Kuralı	92
b. Tacir Yardımcılarının Rekabet Yasağı.....	93
3. Sözleşmenin Sona Ermesinden Sonraki Koruma.....	95

a.	Sır Saklama Sözleşmesinin Bulunması Durumunda	99
b.	Sır Saklama Sözleşmesinin Bulunmaması Durumunda	101
c.	Rekabet Yasağı Sözleşmesinin Bulunması Durumunda	102
D.	Türk Ticaret Kanunu'nun Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Koruma.....	109
1.	Türk Ticaret Kanunu'nda m.55/b-3'e Göre Üretim ve İş Sırrının Korunması.....	109
2.	Türk Ticaret Kanunu'nda m.55/d'ye Göre Üretim ve İş Sırrının Korunması.....	110
E.	Hukuk Muhakemeleri Kanunu Kapsamında Koruma	111
III.	ÜRETİM VE İŞ SIRRININ KORUNMASININ SINIRI.....	117
IV.	ULUSAL MEVZUATTA ÜRETİM VE İŞ SIRRININ KISMEN DÜZENLENDİĞİ YERLER.....	118
A.	Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Sır Saklama Yükümlülüğü.....	118
B.	Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı Kapsamında Sır Saklama Yükümlülüğü	122
C.	Denetçilerin Sır Saklama Yükümlülüğü	126
D.	Limited Şirketlerde Bağlılık Yükümü ve Rekabet Yasağı ile Bilgi Edinme Hakkı Bağlamında Sır Saklama Yükümlülüğü ...	128
E.	İnsider (İçerden Öğrenenler) İşlemlerinde Sır Saklama Yükümlülüğü.....	129
1.	Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Çerçevesinde.....	133
2.	Sermaye Piyasası Kanunu Hükümleri Çerçevesinde.....	134
F.	Sermaye Piyasası Kanunu'nda Sır Saklama Yükümlülüğü	135
1.	Kamuyu Aydınlatma İlkesi Çerçevesinde	136
2.	Bağımsız Denetim ve Derecelendirme Faaliyetleri Çerçevesinde.....	138
G.	Bankacılık Kanunu'nda Sır Saklama Yükümlülüğü	139
H.	Belge veya Ticari Defterlerde Sır Saklama Yükümlülüğü.....	141
I.	Kooperatifler Kanuna Göre Sır Saklama Yükümlülüğü	145

V. HAKSIZ REKABET ARACILIĞIYLA ÜRETİM VE İŞ SİRLARININ İHLALİ	145
A. Sırrın Ele Geçirilmesi.....	146
1. Haksız Elde Etme	147
2. Hukuka Aykırılık Niteliği	149
3. Ele Geçirmeye Yönelme (İşçinin Ayartılması).....	150
B. Sırrın İfşası.....	154
C. Sırrın Kullanılması (Değerlendirme veya Başkasına Bildirme)	160
1. Kullanımın Haksız Olması	160
2. Güven İle Teslim Edilmiş Olan Sırrın Kullanımı	161

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
HAKSIZ REKABETE BAĞLANAN HUKUKİ
SONUÇLAR (=HÜKÜMLERİ)

I. HUKUKİ SORUMLULUK.....	163
A. Dava Hakkı	163
1. Davacı.....	163
a. Zarar Gören	163
b. Müşteriler	164
c. Mesleki ve İktisadi Birlikler	165
2. Davalı.....	166
a. Fail.....	166
b. Çalıştıran.....	166
c. Basın, Yayın, İletişim ve Bilişim Kuruluşları	167
3. Hükmün Üçüncü Kişilere Etkisi	169
B. Hukuk Davaları.....	169
1. Tespit Davası.....	169
2. Men Davası.....	172
3. Eski Hale İade.....	175
4. Tazminat Davaları	176

a. Elde Edilen Menfaatlerin İadesi.....	177
aa. Kusursuz Haksız Rekabet Halinde Elde Edilen Menfaatlerin İadesi	178
bb. Kusurlu Haksız Rekabet Halinde Elde Edilen Menfaatlerin İadesi	180
b. Maddi Tazminat Davası.....	181
c. Manevi Tazminat Davası	183
d. Tazminatın Hesaplanması.....	185
5. İhtiyati Tedbir	186
6. Kararın İlanı	190
7. Zamanaşımı.....	190
8. Faiz.....	192
C. Çalıştıranın Sorumluluğu	193
D. Basın, Yayın, İletişim ve Bilişim Kuruluşlarının Sorumluluğu.	194
II. CEZAI SORUMLULUK.....	197
A. Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Cezai Sorumluluk	197
1. Korunan Hukuksal Yarar.....	198
2. Fail.....	198
3. Mağdur	200
4. Maddi Unsur.....	200
5. Manevi Unsur.....	201
6. Hukuka Aykırılık Unsuru	201
7. Yaptırımlar	202
B. Türk Ceza Kanunu Kapsamında Cezai Sorumluluk	203
SONUÇ	209
KAYNAKÇA	215